

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSŤ STRANÁCH.

<p>Predplatná cena : Na celý rok ... 4 koruny — hal. Na pol roka ... 2 " — " Na štvrt roka ... 1 " 20 " <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor : Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majiteľ a vydavateľ : JAN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo : Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. Sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového nonpareill riadku 80 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.</p>
---	---	--

Bezočivá interpellácia.

Krajinský vyslanec *Arpád Bozóky*, ktorého katolícky okres poslal do snemu a ktorý v jeho slobodných chvíľach sa aj za dobrého katolíka rád vydáva dňa 23. novembra predniesol na krajinskom sneme ohľadom katolíkov tak urážlivú interpelláciu, že ju bez zmienky nechať nemôžeme. Interpeloval ministra výučby a náboženstva pre «rušenie pokoja medzi vierovyznaniami». Títo rušitelia pokoja ale majú byť katolíci. Z každého slova jeho interpellácie tiež vykukalo, že on svoje múdrosti v tom zmysle chcel predniesť parlamentu, že pokoj medzi vierovyznaniami najviac ruší kresťanská ľudová strana. Aby katolícki veriaci nepriateľmi našej viery a strany zavedení neboli, dokážeme to v nasledovnom, kto búri v Uhorsku proti pokoji medzi vierovyznaniami panujúcemu.

Ako označení buriči proti pokoji medzi jednotlivými konfessiami známi sú freimaureri, socialdemokrati, demokrati, voľnomyselníci, drabantí a starí liberáli. Títo búria neustále a huckajú jednu konfessiu proti druhej tým cieľom, aby keď v krajine vypuknú náboženské trenice a nepokoje, sadnúť si mohli ku starým masným hrncom, ktoré niako zabudnúť nemôžu. Toto sú tí označení buričia proti pokoji medzi jednotlivými konfessiami.

Druhú čiastku označených buričov proti pokoji medzi konfessiami, známe v osobnostach istej stránky duchovných a predstavených vierovyznania kalvínov a luteránov. Alebo to snáď nenie doprosta buričstvo čo títo páni v jejich shromaždeniach prevádzajú? Nedávno vydržia-

vali v hlavnom meste shromaždenia kalvíni a aj luteráni. V shromaždení kalvínov predložil návrh kalvínsky duchovný *Dezider Balthazar*, aby sa zo stránky kalvínov požiadala vláda, aby XX. článok zákona z roku 1848. čoskorej prevedený bol tým spôsobom, aby katolíkom cirkevné majetky zhabané boli. Shromaždenie kalvínov prijalo tento návrh s nepatrnou zmenou. Či toto nenie búrenie proti katolíkom? Nemusí tu ešte aj tomu najchladnejšiemu katolíkovi krv do tváři skočiť, keď si na to pomyslí, hľa kalvíni by nám chceli odobrať naše kostoly, fary, pozemky a základy cirkevné! Musí to ale ozaj veľmi čudno vyzerat' s náboženskými citami takého kalvínskeho duchovného, keď sa opovažuje lúpež a krádež ohlasovať svetu. Bo, ako to každý človek vie, zhabanie cirkevných majetkov je tá najohavnejšia lúpež a krádež. Úplnému mravnému poklesku *Dezidera Balthazara* sa ostatne nikto diviť neide, lebo je to vôbec známo, že je on nielen potajomným, lež veľmi účinným členom socialdemokratov. Ako títo búria proti konfessiam, tak búria — ako to vidno — zvlášte proti katolíkom kalvínsky duchovný *Dezider Balthazar*!

V tom istom čase ako kalvíni, mali v hlavnom meste shromaždenie aj luteráni. V tom shromaždení zase ako svetský predstavený a predseda predostrel návrh na prevedenie XX. článku zákona z roku 1848. a na zhabanie katolíckych cirkevných majetkov štátny sekretár na odpočinku *Michal Zsilinszky*. Či toto zas nebolo búrenie proti katolíkom aj zo stránky luteránov? S akým svedomím môže práve *Michal Zsilinszky* ako bývalý štátny sekretár navrhovať, aby katolícka cirkev jej majetkov pozbavená bola? Ako

štátny sekretár na pokoji mal by znať krajinské zákony, dľa ktorých katolícka cirkev sväto-svätým, neodškriepiteľným právom vládze svojimi majetkami, ktokoľvek teda pozbaví ju týchto majetkov, dopustí sa lúpežníctva a krádeže. Keď teda Michal Zsilinszky ohlasoval a to opätne v luteránskych shromaždeniach zhabanie katolíckych cirkevných majetkov, búril proti katolíkom, postavil sa do radu buričov cieľom zrušenia pokoja a svornosti medzi konfessiami.

Rušitelia konfessionálneho pokoja nazdávali sa, že tým ľahšie k cieľu dopadia, keď si na pomoc vezmú *Bánffyho*. Barón Bánffy ako známy kuryplach je ku bárs čomu hotový, keď sa o to jedná katolíkov kopnúť. Zareval teda v Kolozsváre proti terajšiemu «klerikálnemu» smeru v politickom živote a v školských zákonoch sa prejavujúcemu». Jeho poslucháčstvo bolo mu až veľmi povdačné a bolo hneď čuť hlasy, aby biskupom a kapitulám zhabané boly majetky. Či toto nenie nové buričstvo proti katolíkom? Kto ruší teda pokoj v krajine medzi konfessiami? Či nie zo stránky kalvínov a luteránov?

To hovoria ale a nezákonné vystupovanie svoje tým odôvodňujú kalvíni tak ako luteráni, že oni prísne prevedenie XX. článku zákona z roku 1848. a zhabanie katolíckych cirkevných majetkov len z tej príčiny žiadajú, aby medzi konfessiami dokonalá rovnosť a rovnoprávnosť zavedená bola. Oni si žiadajú rovnoprávnosť! Či neužívajú väčšie právo v krajine, ako ich má prastaré náboženstvo katolícke? Či nemajú svoju autonomiu, ku ktorej im katolíci dopomohli? Kde že je ale autonómia katolíkov? Žiadajú si rovnoprávnosť aj v hmotnom ohľade. Od jakživa sveta ľahajú podpory od štátu ku zaokrytiu svojich cirkevných potrieb. Katolíci nedostali nikdy ani haliera. Najnovšie dostanú protestanti ročite *trimilliony korún*. Katolíci nedostávajú ale posiaľ od štátu ani dreveného groša. Je to teda rovnoprávnosť? Vzdor tejto nerovnosti štátnej podpory, z katolíkov ešte nikto nebúril a ani búriť nebude proti konfessiam v krajine.

Darmo sa hniezdia, najmä kalvínski duchovní, nech radšej povážia čo im minulého leta v shromaždení na oči vyhodil štátny sekretár ministerstva výučby Ján Tóth, keď povedal: že v celej krajine oni sú najneznašanlivejší a že zo stránky žiadnej konfessie neprichádza ku

ministerstvu výučby tolko malicherných sťažností a nezákonných žiadostí, ako zo stránky kalvínov. Taktika ostatne, akú nasledujú u nás kalvíni a luteráni, je dostatočne známa. Robia oni to isté, čo stvárajú nepriatelia katolíkov v Taliansku, vo Francúzsku, v Nemecku a i v samom Rakúsku. Len to je nápadné, že ich všade podporujú židia, socialdemokrati a poniekoľkí, čo zavše radi hovoria o sebe, že sú oni «dobrí katolíci».

Takýto «tiež dobrý katolíck» bude podistým aj Arpád Bozóky, bo vstúpil do služby kalvínov, luteránov a Bánffyho. Protestanti ale nemajú sa čoho obávať zo stránky katolíkov. Oni len tie práva môžu utrátiť, ktorých sa sami zrieknu, katolíci ale preto sa organizujú aj v politike, aby si zadovážili a zpiatky vydobili tie práva, ktoré im prisúchajú dľa zákonov krajinských. Druhých práva nerušia a zastávajú len svoje, keď na tom pracujú, aby Uhorsko, keď už nemôže byť katolícke, bolo aspoň *celkom kresťanské*. Že daktorí protestanti aj v tomto «reakciu» spatrujú, to ich len samých nepriaznive označuje a je dôkazom toho, že do jedného mecha dujú s freimaurermi a židmi. Týchto cieľom je prevedenie zhabania cirkevných majetkov, zoštátnenia škôl, vytvorenie vyučovanie náboženstva z učebných ústavov. Tieto nekresťanské snahy podporujú protestanti, pokúď držia s Bánffym a s interpellantom Bozókym, ktorému minister výučby na krátko odpovedal tým, že *v najbližšom čase položí na stôl snemovne zákonnú predlohu o zavedení katolíckej autonómie* a Štefan Rakovszky, ktorý mu pri oddchode zo snemovne povedal: *Vlani dobre! Katolíci si žiadajú viacej takýchto nápadov!*

Čo má Francúzsko zo zhabania cirkevných majetkov?

Francúzski neznabohovia sa poriadne opálili zhabaním cirkevných majetkov. Nielen že pri tom nič nevyhrali, lež skutočná pravda je, že na toto ohavné, nespravodlivé a bezbožné dieľ musia ešte aj doplácať. Tak sa to ostatne stalo všade, kde bezbožníci cirkev o jej majetky olúpili. Podobné následby bude to mať aj na budúcnosť v každej krajine, kde sa od Boha od-

padlí, mravne zhubení ľudia, pri ľahostajnosti kresťanských veriacich takéhto nehanebného zločinu dopustia.

Waldeck-Rousseau, zvestný francúzsky minister tým agitoval, aby zvlášte majetky katolíckych kongregácií zhabané boli, že tieto majetky obnášajú jedon dobrý miliard frankov a že obecnstvo z dôchodkov tohoto hrozného majetku nemá žiadneho osohu. Aký osoh má ale obecnstvo z dôchodkov tých hrozitánskych majetkov, ktoré sa nachodia vo Francúzsku v židovských rukách, na príklad famílie Rotschildov? To pravda nespomenul zvestný minister Waldeck-Rousseau, bo vplyvní židia vo Francúzsku sú samí freimaureri. Freimaurerská a socialdemokratická vláda francúzska židovským millionárom majetky nikdy nezhaba. Že ale prečo neutřžili za tie zhabané majetky tých túžobne očakávaných miliard frankov, to má viacej príčin. Prvá príčina je, že tieto majetky nikdy nemaly hodnotu jedoného miliardu. Že tie majetky toľkú hodnotu majú, to sa len snivalo nepriateľom katolíckej cirkve. Druhá a najvážnejšia príčina ale, prečo za tie majetky nič neutřžili, je tá, že útraty prevedenia konfiškácie, teda zhabania, útraty súdobného pokračovania pri licitáciach z príležitosti odpredaju, pohltly nielen zhabané majetky, lež byly o mnoho väčšie, ako čo za ne utřžili. Tak na príklad vo Versailles-u kláštor karmelitov predali za 600 frankov, útrat ale narobili pri tom 7000 frankov. V Niorte e pri odpredaní kláštoru karmelitov narobili o 2000 frankov viacej útrat, ako zaň utřžili. Istý veľmi horlivý likvidátor z majetkov 27 kongregácií zostavil dôchodku 3,710.000 frankov, pri jejich odpredaji ale narátal asi o 65.000 frankov viac útrat, ako za ne utřžili. Tieto čísla zretedne svedčia o tom, ako premrhali cirkevné majetky, ktoré nekdy nábožné duše obetovaly ku oslave Božej a ku dobrému človenstvu. Aby sme sa ale o bezbožnom mrhaní eirkevných majetkov zo strany francúzskych neznabohov lepšie presvedčili, pokračujeme v našom výkaze: Kapucínsky kláštor v Aix-i šacovaný bol na 190.000 frankov, predali ho za 35.000 frankov. Kláštor mníšiek Saint-Maur-sky šacovaný bol na 94.650 frankov, predali ho za 23.000 frankov. Kláštor Svätého Srca v Marseille-i šacovaný bol na 1,235.000 frankov, predali ho za 69.500 frankov; kláštor Jezuitov

šacovaný bol na 1,451.000 frankov, predali ho za 34.550 frankov. Majetok školských bratov v Paríži šacovaný bol na 18 millionov frankov, predali ho za 329.550 frankov. Pri takomto ohavnom mrhaní čo ostalo z toho miliardu, o ktorom sa neznabohom snivalo, že sú tie majetky hodné? Zhola nič! Ešte doplácajú na to. Dopláca na to vláda a škodu má z toho obecnstvo. Vláda dopláca na útraty prevedenia konfiškácie. Krom toho už doposiaľ má 20.000 processov zo stránky tých, čo kroz konfiškácii prišli o jejich fundácie. Obecnstvo ale má najväčšiu škodu z celej konfiškácie a to tak duševnú, ako aj hmotnú. Toto nech si povážia te ľahkomyselní, ktorým aj u nás sníva sa o zhabaní cirkevných majetkov. Veľkú škodu mala by z toho cirkev, najväčšiu ale sám ľud. Výš uvedené čísla dokazujú to zretednejšie, ako tie najpeknejšie reči!

Krešťania kupujte len u krešťanov!

Zo žabokrekskej doliny.

Dňa 20. novembra volili sme si zastupiteľov do stoličného výboru. Krešťanská ľudová strana kandidovala pána Štefana Pasku, farára veľkobielického a ústavná strana kandidovala Juliusa Blaskovicsa. Kandidát krešťanskej ľudovej strany nelúbil sa židom žabokrekským, a preto ani jedon nehlasoval naňho. Ale ani Blaskovics nelúbil sa krešťanskej ľudovej strane, a preto krome žabokrekských 25 židov na Blaskovicsa nikto nehlasoval, lež miesto neho každý svoje vótum oddal na Štefana Dopcsányiho, hlavného slúžneho žabokrekského. Ľud skrze to, že svojou dôverou poctil hlavného slúžneho, to chcel dať na javo, že si ctí a vysoko váži to vlúdne zachádzanie, s jakým sa náš hlavný slúžny ku každému, i tomu najchudobnejšiemu človekovi chová. Oddalo sa 177 hlasov, z ktorých 176 padlo na Dopcsányiho a 149 na Štefana Pasku a tak títo dvaja budú nás za budúcich 6 rokov na stoličnom dome v Nitre zastupovať, nepochybujeme, že k dobrému ľudu a okresu našeho. Volba ináč bola veľmi veselá a oduševnená, lebo naši drahí bratia a verní krešťanskí ľudáci Skačanci s bandou prišli na volbu. K nim sa

pripojili: Navojovčania, Velkobieličania a Nedašovčania. Počúvame, že aj v Bélaudvarnoku p. Nemeseka, nitrianskeho kanonika, v Chynoranoch p. Valenta Púchovszky, farára nitrianskeho, ako kresťanských ľudákov jednohlasne vyvolili.

Vo Veľkých Topolčanoch bola tiež odusevnená voľba. Tu si židia Spitzera, židovského fiškála chceli voliť, a preto bolo heslo vydané, že každý volič žid len žida smie voliť. Ale keď kresťania svoje nerovné videli, aj kresťania vydali medzi sebou heslo, že kresťan len na kresťana smie hlasovať. Nehľadelo sa na to, či je kto katolík alebo luterán, či je Maďar, Slovák alebo Nemec, ale všetci spojenými silami *len na kresťanov hlasovali a spolu aj zvíťazili* navzdor veľkému namáhaniu židov. Velkopolčania včul sú veľmi naradovaní a hovoria, že keby ľudia aj inde nehľadeli, či je kto Uhor, Nemec alebo Slovák, lež vždy len na to, či je poriadny kresťan, vtedy by sme už neboli ďaleko od toho času, že kormidlo našej vlasti dostane sa do rúk kresťanských.

Volič.

Kresťania kupujte len u kresťanov!

Výsledok volieb do stoličných výborov.

Minulý týždeň prevádzaly sa voľby do stoličných výborov. Tešíme sa tomu, že viacej horlivých ľudákov vyvolené bolo pri prevedených dosiaľ voľbách za stoličných výborníkov. Boli by sme sa ale ešte viacej tešili, keby všetky miesta v stoličných výboroch, kde ľudová strana rozvinula svoju zástavu, len samými ľudákmi boli zaplnené. Aby sa toto v budúcnosti podistým stalo, treba jednotajne a verne na tom pracovať. Kresťanský ľud patrí pod zástavu kresťanskej ľudovej strany. Za víťazstvo tejto zástavy treba neustále bojovať pri všetkých voľbách. Do stoličných výborov vyvolení sú nasledujúci a my ich srdečne pozdravujeme:

Spišská stolica.

Vo Spiši previedly sa voľby do stoličného výboru dňa 27. októbra, pri ktorých zvíťazili horliví prívrženci kresťanskej ľudovej strany v nasledujúcich okresoch:

Hanušovce:

1. Peter Kravec, katolícky dekan a farár hanušovský.

Nedec:

2. Julius Rác, katolícky farár nedecký.
3. Franc Kompanyik, katolícky farár nižnolapšanský.

Kacvin:

4. Štefan Gergye, kat. farár vyšno-lapšanský.
5. Ambruš Kapitány, kat. farár frankovský.

Osturňa:

6. Alexander Dudinszky, grécko-katolícky učiteľ osturňanský.

Friedmann:

7. Franc Háber, kat. farár krempachský.
8. Dworzák, katolícky učiteľ friedmanský.

Veľký Lipník:

9. Ondrej Háber, katolícky farár toporský.

Levočský volebný okres:

10. Ján Droboth, katolícky farár v Uloží.

Spišská Belá:

11. Samuel Weber, evanjelický farár belanský.
12. Róbert Klein, mestský notár belanský.

Stará Lubovňa:

13. Franc Purcz, katolícky farár novo-lubovenský.

Markušovce:

14. Julius Kern, katol. farár markušovský.
15. Eduard Haasz, katol. farár odorinský.

Korotnok:

16. Jozef Laczkó, katolícky dekan a farár žegranský.
17. Ján Zemann, katolícky profesor klerikov v spišskom semeništi.

Slovenská Ves:

18. Franc Laufik, prépoš a dekan-farár kežmarský.
19. Michal Galgon, nemecký gazda z Vybornej.

Trenčianska stolica.

V trenčianskej stolici dňa 18. novembra vyvolení sú nasledovní ľudáci do stoličného výboru:

Alsó-Záblat :

1. Štefan Bucskó.

Alsó-Szúcs :

2. Jozef Aleithner.

3. Ján Hevera.

Beczko :

4. Alexander Léday.

Tornyos :

5. Dez. Brestyenzsky.

Ribény :

6. Štefan Benyácska.

Felső-Motesicz :

7. Ján Baumgartner.

8. Anton Turcsin.

Zay-Ugrócz :

9. Karol Szluha.

Mariatölgy :

10. Ján Darvay.

Illava :

11. Ignác Diera mladší.

Bellus :

12. Martin Némegy.

Térnadasd :

13. Georg Szmrecsányi.

14. Ján Patrik.

Bolesó :

15. Ignác Diera starší.

Poroszka :

16. Bálint Chocholus.

17. Anton Kuliffay.

Fehérhalom :

18. Štefan Sztolárik.

Nagyudva :

19. Jozef Véber.

Miksfalva :

20. Ignác Mendel.

Peredmér :

21. Gejza Stelzer.

Demény :

22. Jozef Turcsek.

23. Georg Gramantik.

Trencsénkutas :

24. Jozef Pelikán.

25. Štefan Jancsovics,

Rajecz :

26. Ludvik Blazsek.

27. Ján Blanár.

Zsolnabánfalva :

28. Jozef Tvrďy.

29. Tomáš Ruzsicska.

Várna :

30. Ignác Adamik.

Budatin :

31. Ján Czvincsek.

Kiszuczaujhely :

32. Dr. Ján Brezsny.

33. Dr. Karol Kmetýko.

*Radola :*34. Koloman Szmida,
farár a dekan.

35. Karol Czivány.

Óbesztercze :

36. Anton Blaho.

37. Ján Grében.

Karaszó :

38. Dr. Emil Gyuriss.

38. Edmund Gily.

Fenyvesszoros :

39. Jozef Badik.

40. Anton Frastaczky.

Trencsénráko :

41. Ján Szecsánszky.

42. Georg Bocsek.

*Szaniszlófalva :*43. Demeter Gyurcsán-
szky.

44. Michal Bélik.

Hegyeshely :

45. Jozef Szöke.

POLITICKÉ CHÝRY.

Biskup proti «Ludovým Novinám».

Pod týmto názvom píše Hodža v jeho «Týždenníku». Má to byť odpoveď na nariadenie biskupského sboru Uhorska v záležitosti «Ludových Novín, pokračovania Katolíckych Novín». Táto odpoveď priam tak zneje, ako o vážnych cirkevných záležitostiach zvykli písať socialdemokrati od kosti. Hodžovi sa najprv nelúbi, že biskupský sbor Uhorska zaoberal sa v konferencii dňa 25. októbra s tým, čo sa nás (Koho? Vari Hodžu?) blízko týka. Toto nenie po chuti Hodžovi a preto si vykladá: «Páni biskupi sa na tej porade krom katechismusu zaoberali i so spoločenským a politickým hnutím slovenského ľudu». — Kto tieto riadky prečíta, ten vidí z nich dvoje: Hodža je po prvé tej mienky, že sbor biskupský na svojej porade nemal by sa s iným zaoberať ako s katekizmusom. Tejto mienky sú aj všetci nezna-bohovia a bezbožní odpadlíci od viery. Po druhé to vysvľá z Hodžových riadkov: že pojednávanie spoločenského a politického hnutia slovenského ľudu nepatrí do porady biskupského sboru Uhorska. Na toto sa každý len to musí opýtať Hodžu, kde nabral tej kolosálnej múdrosti, keď si povinnosti a vysoké úlohy biskupského sboru Uhorska tak pekne vie vykladať. Túto múdrosť mu zaiste nikto neide závideť. Hodža sa ale snád nazdáva, že sa osvietení páni biskupi najprv o dovolenie mali u neho uchádzať, či sa v jejich porade aj so spoločenským a politickým hnutím ľudu smejú zaoberať. Žiada snád, aby si biskupský sbor od neho rady pýtal? Ešte je pri-mladý, má dosť času na to čakať.

Udáva ale ďalej Hodža aj príčiny, pre ktoré prinútený bol biskupský sbor zakročiť proti «Ludovým Novinám». Medzi týmito príčinami uvádza, «že katolícky ľud slovenský nectí pánov biskupov a iných duchovných». Nuž a nenie to pravda? Kto je ale tomu na príčine; či nie Hodža s jeho «Týždenníkom» a «Ludové Noviny»? Veď tomu nenie príkladu na celom svete, žeby noviny tak ohavne písaly o katolíckych duchov-

Kreštania, kupujte len u kreštanov!

ných a o biskupoch, ako to robia v každom čísle «Týždenník» a «Ludové Noviny», ktoré sa k tomu ešte aj za katolícke vydávajú. Hodža ale zdá sa má lebo slabú pamäť, alebo je nepriateľom pravdy. V jeho interpellácii na sneme Černej netvrdil, že ružomerský administrátor Fischer s dekanom šli do Černej dňa 27. októbra kostol posviacať, ba povedal, že sa o tom musí informovať, teraz ale oproti tomu už píše: «že toho smutného dňa 27. októbra so 16. žandarmi šli kostol posviacať». Čo je teda pravda? Hodža ju zapiera ako vždy. Ku koncu píše Hodža ešte aj toto: «Múdrost pánov biskupov príčinu klesnutia úcty a lásky (ľudu k duchovenstvu) videla v účinkovaní «Ludových Novín». Páni biskupi zalomili rukami». Môžeme si predstaviť, ako by tí páni biskupi rukami zalomovali, keby čítali Hodžove «múdrosti» v jeho «Slovenskom Týždenníku»!

Minulosť Hlinku.

Suspendovaný ružomerský farár Ondrej Hlinka, pokým ho nevymenovali na uprázdnenú ružomerskú faru za farára, bol farárom v jednej nepatrnej obci v liptovskej stolici, v Troch Sliačoch. Keď sa ružomerská fara uprázdnila, Hlinka prosil o podporu vtedajšieho liptovského nadžupana Aristida Szmrecsányiho, ktorému dal aj reversál. V tomto reversáli prisľúbil, že bude vždy vo vlasteneckom duchu účinkovať. Takto ostal potom Hlinka ružomerským farárom. Verejne len od dvoch rokov berie Hlinka účasť v panslávskych pohyboch. Pred dvoma rokmi totiž spišský biskup Alexander Párvy chodil v Ružomberku a bol hosťom Hlinkovým, z ktorej príležitosti Hlinka neprestajne prizvukoval svoje vlastenecké city. Keď pozdejšie vlastenecky smýšľajúce obecnstvo zbadalo, že Hlinka začína účinkovať v nevlasteneckom duchu, upozornili ho na reversál, ktorý dal nadžupanovi, načo Hlinka nasledovne odpovedal: «Ja som bývalému nadžupanovi prisľúbil, že nebudem brať účasť v národnostných pohyboch. Tento sľub ma ale viazal len za ten čas, pokým bol nadžupanom Szmrecsányi. Akonáhle ale odstúpil od nadžupanstva, aj mňa prestal viazať môj sľub». Bývalý nadžupan Szmrecsányi pofahom na toto osvedčil sa v tom smysle, že Hlinka mu na písme bol prisľúbil, že vo vlasteneckom duchu bude vždy účinkovať.

Z CUDZOZEMSKA.

Rakúski katolíci.

VI. valné shromaždenie rakúskych katolíkov dňa 17., 18. 19. novembra vo Viedni vydržiavané bolo mohutné osvedčenie katolíckeho seba povedomia a presved-

čenia. Nemci, Česi, Poliaci, južní Slovanovia katolíckeho náboženstva zastavili na ten čas všetky národné potržky, aby záležitosti cirkevné a záujmy svätého náboženstva nevystavili nebezpečeniu kroz národnú nesvornosť. Vyše 6000 poverených delegátov dostavilo sa ku valnému shromaždeniu zo všetkých strán Rakúska. Sbor rakúskych biskupov, kardináli, kniežatá, zastupitelia rakúskej vlády a zákonodarstva dostavili sa ku poradám a zasadnutiam a oduševňovali sa verejne a s dôrazom za organizáciu katolíckeho ľudu v politickom, hospodárskom a spoločenskom ohľade.

V každom shromaždení s dôrazom prizvukovali rečníci, že je všetko ztratené, jestli sa nepošťastí utvorí v parlamente pevnú katolícku stránku. *Lueger*, mešťanosta viedeňský pri hlučných ováciach shromaždených tisícov vyslovil heslo: «Rakúsko zpiatky treba vydoberť katolíkom». Knieža *Liechtenstein* ostrými slovami posudzoval nebezpečné dejstvosťovanie freimaurerov a liberálov. Barón *Sylva-Taronca* v predsedníckej zaháječnej reči hlučnými slovami napadol revolucionárnych socialdemokratov. Páter *Kolb* rečnil proti židovským novinám tak ohnive, že podobného nebolo posiaľ počuť v shromaždeniach.

Pojednávalo sa ďalej o záležitostiach malých hospodárov a tu sa pozdvihol k slovu jeden sedliacký delegát a povedal tak vážnu reč, že mu ju mnohí učení páni závidieť mohli. Vydané je heslo, že všetkých katolíckych malých hospodárov shromažďovať, organizovať treba v jednu sedliacku «Jednotu malých hospodárov». Z druhej strany v prítomnosti obecnstva na tisíce v robotníckom shromaždení uzavreté bolo, že katolícki delníci tiež majú zakladať odborné organizácie, pritom ale neslobodno zanedbávať katolícke delnícke spolky, bo by ináč náboženské city zoslabené boly v nižších kruhoch delníckeho ľudu. Priemyselní majstri a učňovia mali tiež osobitné shromaždenia, pri ktorých ich bolo na tisíce prítomných a všade pojednávalo sa o odborných záležitostiach a vynášaly sa uzavretia v duchu katolíckom.

Toto je v krátkosti obraz VI. valného shromaždenia rakúskych katolíkov. Prichodí nám z tejto príležitosti udať tie veľké úspechy, aké dosiahli rakúski katolíci od jejich posledného valného shromaždenia. Sú oni nasledovné:

1. Tristokrát tisíc korún sossbierali ku cieľom katolíckeho tlačového spolku. Zariadili ústrednú tlačovú kanceláriu, ktorá vidiecke noviny zaopatruje potrebnými článkami. Jestvujúce dva denníky katolícke hmotne značne upevnili.

2. Následkom rozšírenia katolíckych novín medzi ľuďom stali sa pri volbách najpevejšou stránkou politickou. V parlamente preto nič sa nemôže prítomne stať proti jejich vôli.

3. Po všetkých stranách Rakúska vydržiavali ľudové shromaždenia medzi malými hospodármi a malými remeselníkmi po vidieku, medzi delníkmi, nadovšetko vo Viedni vyhodili židovských liberálov z mestskej rady,

jedným slovom hlavné mesto a významnejšie mestá provincie celkom sebe podmanili.

4. Spojili do jedna všetky katolícke živly spoločenské, magnátov a triedy delnícke pod jednu katolícku politickú zástavu a silou spojenia vytiskajú nepriateľa kresťantsva, židovstvo, na celej čiare spoločenského života.

Rakúski katolíci cez dva roky od jejich posledného valného shromaždenia opravdové divy vykonali po celom Rakúsku, nadovšetko vo Viedni. Tam panovala tá všeobecná mienka, že proti veľmožnému židovstvu a jejich novinám ničoho sa nedá vykonať. A hľa, spojenými silami katolíci premohli tam mocné židovstvo, zoslabili jejich noviny a uviedli do života také katolícke ustanovizne, ktoré im závidia celý svet. To im ale len tak bolo možné, bo mali pred očima vždy tú jednu a pevnú zásadu, že Rakúsko musí byť štát katolícky, v ktorom každý, i ten najchudobnejší katolík zabezpečiť si môže poriadnej výživy.

Hľa, toto sú v krátkosti víťazoslávne dosiahnuté úspechy rakúskych katolíkov. Nasledujeme ich aj my katolíci Uhorska a nasledujeme obozretnosť, múdrosť a vytrvalosť katolíkov nemeckých, belgických a španielskych, aby sa nám tak nepovedlo, ako katolíkom francúzskym, ktorí teraz len s dovolením štátu smejú Boha vyznávať a modliť sa v kostoloch za jejich peniaze vystavených.

Postavme sa preto na nohy aj my katolíci Uhorska a z tej príčiny:

1. Podporujeme všemožným spôsobom našu katolícku tlač.

2. Spojme sa v jeden politický tábor pod zástavou kresťanskej ľudovej strany.

3. Vyržiavajme katolícke ľudové shromaždenia po všetkých stranách krajiny.

4. Organizujeme hospodárov, remeselníkov a delníkov v duchu a smere katolíckom prv, než ich nepriatelia naši nezvedú a neoklamú.

Týmto je v krátkosti označená tá cesta, ktorá aj u nás povedie k istému víťazstvu. Nastúpme bezodkladne túto cestu, aby Uhorsko zas čoskorej bola krajina kresťansko-katolícka, za čo pracuje a pracovať nikdy neprestane kresťanská ľudová strana.

KRAJINSKÝ SNEM.

23. novembra.

Interpellácia krajinského vyslanca-dissidenta neodvislej strany v záležitosti «rušeného pokoja medzi konfessiami».

Arpád Bozóky pýta sa v jeho interpellácii ministra výučby grófa Alberta Apponyiho, či je náklonný zpiatky uviesť narušený pokoj medzi konfessiami, bo z viacej strán obviňujú ministra, že pri zaplňovaní professerských stanic prednosť dáva katolíkom.

Emil Nagy: Z toho len somár môže obviňovať ministra grófa Apponyiho.

Arpád Bozóky: Hladí odôvodniť jeho nápady.

Emil Nagy: Ty hovoríš ako darabant.

Arpád Bozóky: Prečítal adresu konventu evanjelikov, v ktorej žiadajú rovnoprávnosť konfessii. Prešiel potom na shromaždenie konventu kalvínov v Keložváre, kde tiež obviňujú ministra. (Veľký hluk.) Konečne pýtal sa ministra, či je náklonný zakázať učiteľom, aby sa pripojili ku kresťanským socialistom. (Veľký hluk. Výkriky: Ty si katolík!)

Grof *Albert Apponyi*, minister výučby: Oznamil, že na interpelláciu dá odpoveď v nasledujúcu stredu. Osvedčil sa spolu, že pokoj medzi konfessiami v celej krajine nikde nenie porušený a že v najbližšom čase položí na stôl snemovne zákonnú predlohu na do života vedenie autonómie katolíkov. (Veľký jasot a potlesk.)

Štefan Rakovszky pri odchode zo snemovej dvorany povedal interpellantovi: Veľmi dobre! Katolíci žiadajú si viacej takýchto nápadov!

Zadovažujte predplatiteľov pre «Krešťan-a»!

Milodary pre pozostalých po nešťastných obetiach krvavej vzbury v Černovej.

Do rúk krajinského vyslanca Edmunda Beniczkyho obetovali milodary nasledujúci:

Koloman Széll 20 korún, Uhorská záložná úverková banka 50 korún, Alexandor Karácsonyi 10 korún, Alexander Lakatos 2 koruny, Móric Lányi 20 korún, Spoločnosť peštianskej krajinskej prvej sporiteľne 30 korún, Uhorská eskompt banka 50 korún, Redakcia «Magyar Hirlap» 50 korún, gróf Móric Esterházy 20 korún, gróf Julius Andrassy 1000 korún, dr. Aladár Somogyi 20 korún, gróf Ladislav Semsey (novší milodar) 100 kor., Ladislav Mérey 10 kor., Koloman Brestyenzsky 10 kor., Elek Papp 4 koruny, Peter Marjay 2 koruny, Karol Kmetty 4 koruny, Anton Eber 4 koruny, Julius Endrey 5 korún, Zsombor Szász 10 korún, T. J. 2 kor., Jakub Wein 10 korún, Ján Lanschecker 1 korunu, Franc Futó 1 korunu, Julius Jánoky-Madocsányi 10 korún, Irena Platthy 10 korún, vdova Gáborová Grünfeld 2 koruny, Uhorská a rentová uč. spol. 50 korún, Leo Láncozy 100 korún, Redakcia «Alkotmány» 30 korún, Sigmund Kornfeld 100 korún, Pavel Elek 50 korún, Edmund Szitányi 50 korún, gróf Albert Apponyi 200 korún, Julius Kubik 100 korún. Súhrnom 2137 korún; s prvej vykázanými 1048 kor. 4 hal. dohromady 3185 kor. 4 hal.

Krešťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

BESEDNICA.

Krížne manželstvo.

(Dokončenie.)

Na ďalšie namlúvanie pána farára povedal nazlobený Michal:

— Nech je ako chce. Aj druhí sa tak sobrali a ich deti sa nebijú.

— Ja vás len napomínam, aby ste zle nepochodili. Viem mnoho príkladov, že miešané manželstvo je ozajstným peklom. Mojou povinnosťou je zachrániť vás od nešťastia, zakaiaľ nenie neskoro. Vidíte, jak ja, akožto katolícky kňaz, nemám rád, keď sa moje ovečky miešano pária, tak iste hnevá sa aj luteránsky duchovný, keď má miešaného náboženstva snúbencov sobášif.

Snúbenci mlčali. Julka sklopila oči k zemi, Michal obdivoval povalu. Oba cítili, že sú v kľietke.

— Ešte vám poviem voľačo. Hovoríte, že sa radi máte. Nuž ale do kedy to bude trvať? Kde je to napísané, že vy na veky budete v láske žif? Možno rozvediete sa. Ty, Miško, ako koto'ík, na celý život si viazaný so zväzkom sviatosti stavu manželského. Julka ale ako luteránka ľahko sa poteší ak ňa odide. Vydá sa znovu a teba vysmeje. Aj na toto sy myslel synu? Nuž a potom ak privoliš, aby z vášho stavu manželského pochodiace dietky rozdielneho náboženstva boly, tak opovrhneš svätou cirkvou a budeš ako pohan a publikán, a tak ja teba nebudem sobášif, lebo nesmiem. Aj toto si si pomyslel?

Michal nevedel odpovedať. Cítil, že každé slovo pána farára ňa žihadlo pichá jeho srdce, ale nevedel ústa otvorif. Že bol takým zafatým lakomcom, nečudujme sa mu, veď bol národniar, usilovne čítal «Týždenník» a «Ľudové Noviny», odtiaľ čerpal katolíckeho ducha.

— No, vidím, že ste si túto vec dobre nerozmysleli, choďte s Pánom Bohom, — dokončil rozhovor pán farár.

Keď boli na ulici, hovorí Julka:

— Ty, Miško, ja sa toho bojím, čo pán farár povedali.

— Čo ňa po kňazovi! Jedon väčší cigán ako druhý. Neboj sa ty nič, dobre nám bude. Vyžijeme my aj bez kňaza. Veď aj Ružomberčania a Lúčania nechodia do kostola, kde maďaróni a čvachovia kážu a svätú omšu slúžia a ani jedneho nevzal čert. Keď nás môj farár nechce sobášif, pôjdeme k vašemu. Či tento, či ten.

Po tejto reči Julke zaraz odlahlo, myslela, že takto ľahko spraví z Miša luterána.

Šli teda k luteránskemu duchovnému a oznámili mu ohlášky. Ten ich s radosťou vítal. Aj u notára to šlo ako po masle. O tri týždne sobášif ich matrikár s podchvostinou a kňaz luteránsky. Tento takú kázeň povedal od radosťi, že ani raz nezakašľal cez celú reč, kdežto inokedy až tak ho dusilo. No, zaleje to na svadbe. Pochlapí sa iste aj pri zdravici, ktorú povie pri obede na budúceho cirkevníka.

Pravda, že v dedine o inšom nehovoril len o tejto svadbe.

— Nebude na nich božské požehnanie, — vraveli dedinčania. — Takúto haňbú ešte nikto nevykonal odkedy Rástočno stojí. Pre pár zlatých zapret cirkve svätú, to je voľačo strašné. Hľa, národnari!

Matka Michalova nebola na svadbe. Nešťastná matka doma oplakávala svojho syna.

*

Uplinulo desať rokov, čo si bol vzal katolík Michal Lovčik za ženu luteránku Julku Bukveje. Desať rokov je dlhý čas. Všeličo sa postávalo na svete. Zprvoti sa dobre viedlo mladým manželom. Je pravda, že Julka mnoho frľala na katolícku vieru, posmievala sa Michalovi, keď sa kedy-tedy modlil, on ale nato nedbal. Nechal ženu, nech si plní vôľu. Čo jeho do viery, vyžije bez nej. Hľa, noviny, ktoré čítaval, tiež tupily kňazov katolíckych a s radosťou písaly o tom, keď ľud národnarmi pobúrený obchádzal kostoly, nedal krstif deti, bil kňazov a podobné výstupky robil. Michal radšej na to myslel, ako by zbohatnul. Vedel, že ináč nie len s neunavnou prácou. Aj pracoval. Musím povedať, že sa v dedine nikto tak nenamáhal, ako on. Ale aj bolo poznať výsledok jeho práce. Vystavil pekný dom, kúpil pár jochov zeme a mal toľko lichvy, že sa ľedva vmestila do maštale.

Len asi od dvoch rokov nevodí sa Lovčikovcom tak dobre, ako prvej.

Z prvoti len toľko vedeli ľudia, že Julka často beháva ku svojim rodičom s vyplakanými očima a že ku Michalovi často chodievajú cudzí hostia. Že zanedbava robotu, často chodí do krémy, kde tára o takých veciach, o akých Rástočania nikdy nečuli. Neskôr už aj to vedeli susedia, že sa Lovčikoveci často vadievajú a nadávajú si do sprostých katolíkov a do obesených luteránov. Ba že raz Michalová od jedu strhla zo steny obraz Panny Marie a hodila ho o zem.

— Je pravda, že Boh nenie náhlivý, ale pamätlivý, — poznamenal Peter Varečka.

— Veru je tak, — dosvedčili osadníci.

V jedon večer, keď Michal dobre potúžený prišiel z krémy domov, videl, že jeho manželka ak čuchťi, jak čuchťi malého Imricha, miláčka to otcovho. Ani Michalovi nebolo treba viac. Priskočil k žene a reval ako len vládal:

— Ty flandra luteránska, nuž a prečo biješ toho chlapea?

Chytil palicu, ktorú žena držala v ruke a udrel ju

Nová domáca pani.

s ňou pár razy kade zachytil. Žena nazlostená odpovedala:

— Preto bijem tohoto pankharta, lebo povedal mojej Aničke, že zafúlaná luteránka. Mala som to snáď odpustiť tomuto psovi katolíckemu? Aj ty si práve taký zbojník, akí sú všetci katolíci.

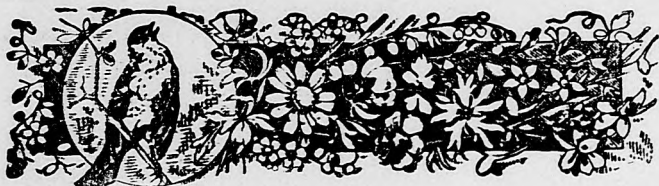
— Mlč sviňa! Tak ťa vyobraciam, že sa ani sama nepoznáš.

Zo slova na slovo strhla sa taká zrada, akej ešte v Rástočnom nikdy nebolo. Konečne Michal tak vydral ženu, že nevedela za dlhý čas na nohy stať. Teraz sa už aj rodičia Julkyni pomiešali do zvydy, tak že dom Michalov bol opravdovým peklom. Zhnusil sa mu celý život. Žena mu odišla. Vzala sebou Aničku, dvoch chlapcov ale, Imricha a Palka nechala mužovi. Ten sa ale nestaral mnoho o nich. Aj gazdovstvo šlo dolu vodou. Michal deň po deň vysedával v krčme a často ho našli v blate ležať. Konečne keď už všetko preslopal, čo mal, obesil sa.

Dvoch jeho chlapcov pán farár vzal k sebe a vychoval z nich poriadnych ľudí.

Boh nebije palicou.

Fatranský.

CHÝRNIK.

Jeho veličenstvo kráľ svojim lekárom: Dr. Kerzl, dvorný lekár a dr. Neusser professor university viedeňskej, ktorí jeho veličenstvo kráľa v poslednej chorobe liečili, dostali vyznačenie veľkého kríža rádu Františka Jozefa. Väčšie vyznačenia dvorní lekári posiaľ ešte nedostali.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer Colbrie dňa 25. novembra odcestoval do Ríma ku návšteve pozostatkov sv. apoštolov Petra a Pavla. Každý biskup má totiž naložené dľa možnosti dostaviť sa v Ríme a pri tej príležitosti o svojom biskupstve zprávu podať sv. otcovi pápežovi. Osvietený pán biskup navráti sa domov okolo 8. decembra.

Smrť. Daniel Chovancsák, katecheta trstenského gymnáziuma v Orave v 54-om roku veku svojho po krátkej ale ťažkej nemoci dňa 18. novembra zomrel. Bol kňazom spišského biskupstva, kaplánoval vo Veľkej Vsi, v Lokei a v Kežmarku, odkiaľ roku 1881. prešiel za katechetu do Trstenej, kde behom 27 rokov požehnané účinkoval. — Odpočinutie večné daj mu Pane.

Nový katecheta. Ján Ruszinyák, dosavádnny kaplán v Kežmarku, rodák zo Spiša, vymenovaný za katechetu na úprázdnenú stanicu v Trstenej.

Chýry zo Šariša. Prešov. Marianska kongregácia žiakov katolíckeho gymnázia, 900-ročné jubiléum pa-

miatky svätého Imricha a 700-ročné jubiléum sv. Alžbety uhorskej odbavovala dňa 10. a 17. novembra s veľkými slávnosťami. — Spolok katolíckych učiteľov na území stoličnom ročné valné shromaždenie vydržoval dňa 25. novembra vo veľkej dvorane katolíckeho kruhu Rákócziho. — Imrich Mikó, stoličný kráľovský poddorzorca, dľa nového zákona vymenovaný je za vizitátora pre šarišskú stolicu. — *Kisszeben.* Krajinská roľnícka škola utvorená tu bude už v budúcom roku. Minister orby Ignác Darányi vymenoval za direktora tejto školy direktora koložvárskej akademie roľníckej Kolomana Raab, ktorý už od septembra zdržuje sa v Sabinove a robí prípravy ku utvoreniu roľníckej školy. — *Sztankóhermány.* Duchovenstvo okresu sabinovského vydržovalo tu dňa 21. novembra svoje riadne jasenné shromaždenie, na ktorom shromaždení v peknom počte prítomné duchovenstvo pojednávalo o okresných a cirkevných záležitostiach.

Útok pre kommassáciu. V obci Szárazalmás (st. Hunyad) prítomne je kommassácia, počas ktorej pozemok Árona Boňasseva cestou rozdvajili. Boňasse sa tak rozhorčil pro toto, že obecného rychtára napadol nožom a ho dopichal. Rychtárov syn pospiechal na pomoc svojmu otcovi, ale na nešťastie, lebo Beňasse aj jeho strašne dopichal. Dvoch nebezpečne ranených ľudí zaviezli do nemocnice v Déve. útočníka ale zatkli.

Nepozorný kurič. Z Liptovského Sv. Mikuláša sdeľujú, že na stanici v Lipt. Hrádku vo štvrtok 21. novembra ráno kurič osobného vlaku následkom svojej nepozornosti tak nešťastne spadol z rušňa, že mu jachajúci vlak obidve ruky rozmliaždil a museli mu ich amputovať.

Železničné nešťastia. Budapeštiansky rychlovlak vo štvrtok dňa 21. novembra o poldruhej hodiny pozdejšie prišiel do Debrecína. Príčinou zmeškania je, že na stanici Püspök-Ladány srazily sa dva rušne. Následkom srážky jeden železničný zamestnanec prišiel o život. — Z Dortmundu sdeľujú, že rychlovlak jachajúci na čiare Eger-Oberhausen vo štvrtok dňa 21. novembra ráno o 6. hodine 42. minúte na stanici Langendreer-Süd vrazil do rušňa stojaceho na hlavnom páre koľajníc. Rušen vlaku a dva osobné vozne sa vyšinuly z koľajníc. Štyria cestovatelia, traja poštárski a ôsmi železniční zamestnanci boli ranení. Škoda je veľká. Keď sa srážka udala, bola veľká hmla.

Samovražda pred oltárom. V talianskom mestečku Bagnoli minulé dni udala sa v tamojšom kostole úžasná tragédia. Kňaz mal sosobášiť jedon pár. Keď sa kňaz opýtal mladuchy, či chce byť manželkou toho muža, s ktorým stojí pred oltárom, deva namiesto odpovede vytiahla revolver a sa zastrelila. Úžasný prípad sa udal za okamih. Mladucha bola Marietta Collandri, dcéra jedného zámožného statkára a mladoženich pokrevným jej ota. Veľmi sa milovali, ale deva v poslednom čase bola vždy smutná. Nikto netušil, prečo žialila a svoju tajnosť odniesla do hrobu. — Nešťastnej deve chybovala viera a kresťanská výchova.

Chýry zo Spiša. V Levoči minulé dni držal prísazný súd pojednávanie. 64-ročného Tomáša Franca, obyvateľa kluknavského preto, že dňa 24. júla večer v Kluknave dom svojho zata podpálil, následkom čoho 20 domov, gazdovské staviská a nástroje zhorely, a tak asi 50 tisíc korún škody zapríčinil, odsúdil na štyri roky do väzenia. 20-ročného cigáňa Gustáva Polhosa z Veľkej Lomnice, ktorý dňa 27. apríla pri Batizovcach istému Jakubovi Hanuš z Veľkej Lomnice násilne odobral jeden pugilár, v ktorom bola 1 koruna 34 halierov a pri tejto príležitosti ho za bok chytil, do hrebľa sotil, tam doň tri razy kopnul, po hlave bil, s jednou rukou mu ústa zapchal a s druhou rukou mu z vrečka pugilár vybral a potom utiekol, odsúdil súd na dva roky do väzenia. 13-ročnú Mariu Illés, ktorá dňa 12. júna v Kežmarku úmyselne jeden dom podpálila. odsúdil súd na šesť mesiacov do žalára. — Žiaci biskupskej praeparandie v Kapituli veľmi podarenú slávnosť mali dňa 5. novembra z príležitosti 900-ročného jubiläuma narodenia svätého Imricha. Slávnosť pozostávala z reči, z prednášania básní, zo spevu a z hudby. — Ján Polkabla mladší z Poráču dňa 4. novembra šiel do Vlach na jarmok a od tej doby sa ešte nevrátil domov; ani neznať, čo sa stalo s ním. — Vo Štvrtku dňa 4. novembra jedna plná stodola zhorela. — Mestu Podolíncu patriacu, skrze oheň celkom spustošenú paláreň na Pustovci pri Toporci už viac nevystavia, teda celkom prestane. Nedoznalo sa, ako tam vyšly ohne. Pustovec vzal teraz do árendy istý Čížik, bača z Landeku za 2600 korún. — Pani Garejska, gruntovná pani v Haligovcäch, darovala tamojšej katolickej škole jednu železnú pec. — Len teraz sme sa dozvedeli, že na miesto nebohého Greschika, farára slovensko-veškého stal sa okresným cirkevným školdozorcom a tajomníkom kežmarského dekanátskeho okresu bušovský pán farár Franc Spiritza. — Varujme sa židov! privoláva nám i nasledujúci pád: Kežmarský židovský fiškál Szántó vyprostredkoval jednej žene zo Spišskej Belej v podolínskej špárkase 400 kor. požičku a za to žiadal od nej — hrúza aj len pomysleť — v mene kelčíkov 100 korún. A predsa tak idu k nemu ľudia v pondelok, keď je tam trh, ako v nedelu do kostola. Vzdelávajme sa, čítajme dobré kresťanské noviny a spisy, vstúpme do spolku sv. Vojtecha, aby sme už raz ku rozumu prišli, žeby kadejaký žid nemohol s nami robiť, čo sa mu páči! — Teraz je už celkom istá vec, že 67. peší pluk prešovský do Viedne pôjde, a síce v apríli budúceho roku. V Prešove zostane z toho pluku len jeden batallion. Na miesto 67. pluku príde 5., ktorý je teraz v Szatmárnémete a v Jágri.

Podakovanie. Agneša Zachwieja, chudobná dievka z Poľskej Ščavnice, darovala farskému kostolu v Richvalde (Spiš) viac pekných umelých kvetov na sviečky, šesť krásnych lalijí na oltár a najnovšie jeden veľmi pekný veniec na tabernakulum. V mene Pána Ježiša a farníkov jej za túto okrasu stánku Božieho srdečne ďakuje a «Pán Boh hojne zaplať!» privoláva farský úrad richvaldský.

Záležitosť dobšinsko-popradskej železnice. Minulé dni v záležitosti dobšinsko-popradskej železnice chodila u ministra obchodu Franca Kossutha stočlenová deputácia stolice gemerskej pod vedením hlavného župana Juliusa Fáyho. Nadžupan Fáy rozvinul tie hospodárske a iné príčiny, ktoré postavenie tejto železnice vyžadujú. Minister Kossuth v svojej odpovedi prisľúbil, že bude študovať túto otázku. Vyhlásil ďalej, že sa dobroprajne chová oproti záležitosti, ale meritorne sa nemôže o nej vysloviť. Deputácia, v ktorej boli viacerí ablegáti, vyhladala potom aj štátneho sekretára Jozefa Szterényiho. Štátny sekretár v tejto záležitosti behom tohoto týždňa z členov deputácie a z niekoľkých povereníkov ministerstva zostavil výbor, s ktorým mieni záležitosť popradsko-dobšinskej železnice dôkladne pojednávať.

Assentovanie vidiečanov v Budapešti. Počas novšieho usporiadania vojenských záležitostí hlavnomestská rada okresným vrchnosťam naložila, aby assentovanie vojopovinných vidiečanov v Budapešti len vo zvláštnych prípadoch navrhly, lebo assentovanie vidiečanov v Budapešti hlavnému mestu zepričiňuje nielen veľa roboty, ale aj značné trovy. V jednom-druhom okrese aj takým vojopovinným dovolili predstaviť sa pred assentujúcu komissiu v hlavnom meste, ktorí len z pohodlnosti nechceli odcestovať na assentírku domov. Rada teraz naložila vrchnosťam, aby odteraz len tým dovolili ísť na assentírku v Budapešti, o ktorých sa dá ustáliť, že si nevedia zaplatiť železničnú kartu III. triedy na svoje príslušné miesto.

Kontrollovanie stavby. V poslednom čase viac nešťastí sa udalo pri budovách pre nedostatočné kontrollovanie. Aj v hlavnom meste sa udá, že pri budovách, menovite pri stavaní lešenia ľahkomyselne pokračujú, ale ešte väčšie je zneužívanie v krajine, kde sú není také prísne staviteľské stanovy ako v Budapešti. Minister obchodu teraz chce uviesť do života prísnejšie kontrollovanie stavby a chce, aby krem administratívnych vrchností aj štátny priemyselný dozorca kontroloval stavbu. Minister naložil priemyselným vrchnosťam, aby každú stavbu, pri ktorej pracuje vyše 20 robotníkov naskutku oznámily okresnému priemyselnému dozorcovi.

Vyšinul sa vlak. Vo stredu 20. novembra popoludní medzi stanicami Pálmafa'u a Igló rušeň miešaného vlaku č. 729. vyšinul sa z koľajníc. Dráha bola natoľko porúchaná, že direkcia košicko-oderbergskej železnice na tejto dráhe musela premávku na niekoľko dní zastaviť.

Zadlával ho vlak. Z Vrútok píš, že zo Sučian idúci nákladný vlak minulé dni zadlával jedného človeka a obidve nohy mu odrezal. Nešťastník volá sa Matúš Klimó a ani sám nevie, ako sa dostal pod vlak.

Knihvedúci — defraudant. Z Prešporku píš, že v Reimanovej papierovej fabrike prišli na stopu väčšej defraudácii. Kniha vedúci Schricker oškodil fabriku asi o 26.000 korún. Kniha vedúceho, ktorý veľkú časť peňazí premrhal vo Viedni, na oznámenie fabriky zatkli.

Chýry z Oravy. V Podvilku vyvolili na uprázdnenú učiteľskú stanicu za učiteľa Serafina Bukovinszky a na druhú učiteľskú stanicu Karola Šimrák, tamojšieho rodáka. Tak tento ostatný, jako i tamten prvý, nech dá Boh, aby pracovali pre česť a slávu Božiu, k rozkvetu katolíckej cirkve a na radosť duchovenstva a k uspokojeniu občanov podvilčanských! — V Lipnici sa uprázdnila notárska stanica. František Bugan, tamojší notár, zažakoval a prešiel do susednej Jablonky ku Skyčákovvej banke za knihvedúceho. Lipničania si žiadajú za notára len dobre vycvičeného katolíka. Katolícki notári hláste sa! — V trstenskom slúžnovskom okrese niet okresného doktor-lekára. Celý okres je čisto katolícky a predsa, nevedieť prečo, na toto miesto natiskajú sa sami dvaja z národa židovského. Ba načo sa to len pchajú tí medzi čistých katolíkov. Ľud hľadá čo sa deje a diaľ bude, ale dotyčnú vrchnosť vrele prosí o katolíckeho doktora! Katolíci hýbajte sa na všetky strany! Hľadajte, kým nenaleznete lekára čisto katolíckeho ducha!

HOSPODÁRSTVO.

Výkaz ministra orby o účinkovaní mliekárň roku 1906.

(Dokončenie.)

V temešskej stolici bolo 23 mliekárni s 3589 údami, títo odviezli 3,178.051 litrov mlieka a vypracovalo sa masla 63.789 kilov, za ktoré utrhlo sa 370.928 korún.

V šopronskej stolici 37 mliekárni vyrobilo 697.623 korún. Účastinárov bolo 3263, dovezli mlieka 6,307.641, litrov, masla predali 260.056 kilov.

V toľňanskej stolici bolo 49 mliekárni s 5936 účastinármi; mlieka odviezli 8,518.332 litrov, masla odpredali mliekárne 293.668 kilov a utrhli 1,087.165 korún.

Nás ale najlepšie zaujímajú hornouhorské stolice. Vidme, aký choseň vedely preukázat.

Tekovská stolica:

Obec Alsóvárada mala mliekárň so 72 údami (121 kráv). Tito odviezli 108.599 litrov mlieka, vypracovalo sa 4247 kilov masla, výnosu bolo 13.955 korún.

Garamlökská mliekárň mala 110 účastinárov (132 kráv), odviezli 98.264 litrov mlieka, masla vypracovali 3745 kilov, výnosu bolo 12.157 korún.

Vámošladánska mliekárň utrhla 7372 korún.

Nagykálnanská mliekárň utrhla 13.277 korún.

Hontianska stolica.

V obci Bát mala mliekárň 34 údov (123 kráv), títo odviezli 131.278 litrov mlieka, masla predali 5475 kilov, utrhli 14.796 korún.

Füzesgyarmatská mliekárň mala 95 účastinárov (105 kráv), odviezli 111.755 litrov mlieka, masla predali 4555 kilov, utrhli 13.375 korún.

Nitrianska stolica:

Velkobošianska mliekárň mala 26 údov (132 kráv), títo odviezli 295.804 litrov mlieka, masla vypracovalo sa 12.746 kilov, výnos 53.098 korún.

Skalická mliekárň mala 390 účastinárov (491 kráv), títo odviezli 431.755 litrov mlieka, masla vypracovali 15.270 kilov, výnos 64.658 korún.

Prešporská stolica:

Dénešská mliekárň utrhla 31.488 korún.

Püspökínská mliekárň utrhla 20.639 korún.

Trenčianska stolica:

Beřínska mliekárň utrhla 11.709 korún.

Dohnánska mliekárň utrhla 12.976 korún.

Felsőzároská mliekárň utrhla 12.195 korún.

Nagyszándorská mliekárň utrhla 8524 korún.

Nagyszankócska mliekárň utrhla 14.474 korún.

Višolajská mliekárň utrhla 9455 korún.

Nagyugycsská mliekárň utrhla 11.737 korún.

Pelvásska mliekárň utrhla 3573 korún.

Tmčianska stolica:

Velkočepčínska mliekárň utrhla 3275 korún.

Rákospribócska mliekárň utrhla 2880 korún.

Zvolenská stolica:

Dobroňanská mliekárň (225 údov) dostala 43.234 korún.

Erdőbadonyská mliekárň (99 údov) dostala 27.847 korún.

Detviánska mliekárň (162 údov) dostala 23.729 korún.

Nagyócsanská mliekárň (298 údov) dostala 53.318 korún.

Nagyszalatnyánská mliekárň (184 údov) dostala 52.241 korún.

Sáspelsőcska mliekárň (131 údov) dostala 30.589 korún.

Tótpelsőcska mliekárň (229 údov) dostala 43.550 korún.

Zaježovanská mliekárň (102 údov) dostala 33.019 korún.

*

Prosíme ctených čitateľov, nech si pozorne prečítajú tieto čísla a nech rozmýšľajú nad nimi. Vidia z nich úspech mliekárni. Kolké peniaze možno utrhli za také mlieko, ktoré neraz len na daromnicu mrhajú gazdinky. Ta s ním do mliekárne.

S výkazom týmto preto sme sa zaoberali obšírnejšie, aby sme povzbudili s ním našich krajanov k zakladaniu mliekárni. Jak by nevedeli, ako to treba začiat,

nech sa obrátia na «Stredisko Kresťanských Spolkov» (Budapest, IX., Bakács-tér č. 1.) — tam sú dobrí ľudia — tí dajú radu.

Hore sa teda krajan! Zakladajte mliekárne!

Ondrej Hladký.

DOPISY.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie môjho dopisu v našom «Kresťane».

Že «Ludové Noviny», ktoré nesvedomiti a bezbožní buričia silou-mocou natiskajú nášmu ľudu, sú plné luhárstva, to vysvitá i z ich 39. čísla. A síce tam obviňujú podolínskeho pána dekana že pri birmovke v mene svojich farníkov maďarsky privítal osvieteného pána biskupa. To je prvé cigáňstvo, lebo pán dekan vôbec len troma latinskými slovami vital osvieteného pána biskupa. Druhé cigáňstvo je, čo o ňom píšu, že porobil zo svojich farníkov opice — preoblečúc ich za maďarských čikóšov. Pravda je, že tak šli svojmu hlavnému pastierovi v ústrety a tak ho aj odprevadili, lenže pán dekan v tej veci zhola nič nemal, on to nenavrhol, tá myšlienka pochádzala od podolínskych mladíkov, A ináč sa nad tým žiaden farník — či Nemeč, či Slovák — nepohoršil, ale všetkým bez rozdielu sa to veľmi páčilo. A nad tým sa vôbec ani žiaden človek zdravého rozumu nemôže pohoršiť, iba ten, kto má modzgy porúchané a o jedno kolečko viac alebo menej. Luhárstvo je, žeby pán dekan bol radil pánu biskupovi, aby tam maďarsky kázal. Pán dekan sa o tej veci s pánom biskupom nikdy nezhováral.

Ani to je nie pravda, žeby podolínski Slováci boli celkom zanedbaní, že by sa im veľká krivda činila. Pán dekan sa všemožne aj o nich stara, čoho dôkazom sú aj nasledujúce veci: on im často v roku slovensky káže, čo predtým nebolo, už aj v daktovej veľký sviatok kázal slovensky, začo sa Nemci naňho veľmi nahnevali, pri odbavovaní pobožnosti k Božskému Srdcu Ježišovmu sa aj slovensky modlí, každý rok dá pre svojich slovenských veriacich viac slovenských kalendárov doniesť. Že je pán dekan nie prepriatym Maďarom, ako by dakto z toho špinavého dopisu uzavierať mohol, vysvitá i z toho, že v jeho farnosti má spolok svätého Vojtecha viac údov, ba čo viac: aj on sám je údom tohoto spolku.

V tom istom čísle píše ten zlomyselný dopisovateľ o úprázdnenej fare v Slovenskej Vsi v tom smysle, ako by osvietený pán biskup tam nespravodlivo jednal, ako

by im maďaróni, či panstvo, natiskalo farára. Na to teraz na krátko len to poviem, že voľba ešte nebola, zo stránky takrečeného panstva sa nič násilného nestalo a osvietený pán biskup podľa cirkevných predpisov jedná.

Ďalej píše farizejský dopisovateľ to: Keď pôjdem k Zasztkovi do mlyna, poučím ho a on si stane na čelo Slovenskej Vsi, aby bola opravdive slovenská ves.

Nech si ten dopisovateľ veľmi dobre zapamätá, že čo povedal Zasztko, keď to počul: «Keď by sa ku mne taký burič opovážil prísť, s metlou ho vyženiem». Zasztko je o mnoho vzdelanejší, sta'očnejší a nábožnejší, než aby sa dal sviesť, že by on podobne bezbožným a revolucionárnym socialdemokratom a freimaurerom na svojho pána biskupa, v ktorom — ako dobrý katolík — nástupcu apoštolov vidí, alebo na iných katolíckych kňazov hanu kydal, im sa bezbožne protivil, alebo im zlomyselne nepríjemnosti robil. On dobre zná, že s tým by len dobrej veci, cirkvi katolíckej škodil; aj to zná, že je to planý vták, ktorý do svojho vlastného hniezda špiní.

Za potrebné som držal cteným čitateľom «Kresťana» toto sdeliť.

S kresťansko-ľudovým pozdravom. *Pravdomluvný.*

***

Dovalló.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom «Kresťane».

Musím našemu slovenskému a kresťanskému obecnstvu napísať niekoľko riadkov o vierohodnosti «Ludových Novín».

S neslýchanou radosťou, ako keď by kus zlata boly našly, najmenej taký, ako je hlava Franca Skyčáka, zdelily «Ludové Noviny» v jednom z posledných čísel, za príkladom druhých socialdemokratických a židovských novín, že vraj hazafický kaplán rímsko katolícky Ludvik Karolovsky, keď svojemu farárovi v Liptovskom Svätom Mikuláši 5000 korún ukradol, po dlhšom sa sem a tam túlaní, konečne sám sa na budapeštianskej polícii oznámiač, ktorá ho chytila a zatkla. S radosťou pritom brízgajú — jako obyčajne — osvietenému pánu biskupovi a celému duchovenýtvu — nenárodnarskemu! Nuž keď všetky chýry «Ludových Novín» sú len tak spoľahlivé a pravdivé, ako tento, to sú ich čitatelia naozaj poľutovania hodní, tak sa pravdy nedočítajú veru nikdy; v tenkrát všetko čo píšu sú sprosté táraniny a podlé luhárstva! Lebo to treba vedieť, že Ludvik Karolovsky je nie katolícky, ale luteránsky kaplán a bol nie v Liptovskom Svätom Mikuláši, ale vo Sv. Petre. Potom či naozaj ukradol tých 5000 korún, či nie, o tom my bezprostrední susedia v Dovallove a v Hrádku nič istého nevieme. A keď sa o tom «Ludové Noviny» lepšie presvedčiť chcú, môžu sa obrátiť na luteránskeho pána farára vo Sv. Petre. To tie «Ludové Noviny» ale zaiste nechcú, lebo to bol kaplán luteránsky a k tomu tuhý národniar; za korisť svoju ale hľadajú oni iba svojej

povinnosti verné a statočné duchovenstvo katolícke, to-
muto ublížiť, toto ku sebe do všetkej špiny štrnúť je
im radosť jediná a najväčšia! Špinave píšu, i to nie z
presvedčenia, ale iba za peniaze americké, české,
moravské a austriacké; preto sa aj redaktorovia ich usta-
vične menia.

Ludvik Karolovsky bol teda kaplán luteránsky vo
Sv. Petre, tuhý národnár a ukrutný nepriateľ Matky
Božej. Chodil tiež aj on do Hrádku do štátnej školy
vyučovať diatky luteránske v jejich náboženstve. I stalo
sa, že na hodine cvičenia náboženstva luteránskeho zo-
stalo i niektoré nevinné dieťa katolícke, i počulo ono
chúďa strašné nadávania a ustavičné rúhania sa Matke
Božej! Sotva vedelo dočkať koniec tej strašnej nauky a
celé prestrašené utiekalo hneď k rodičom a s plačom
hovorilo, čo všetko rozprával a učil o Matke Božej ten
Ludvik Karolovsky! Lež trest Boží ho chytro zachvátil,
Syn Boží nenechá sa rúhať Matičke svojej beztrestne!
Karolovsky valil haňbu na Matku Božiu, upadol ale sám
do najväčšej haňby. *Krivánsky.*

K našemu vyobrazeniu.

Vydala sa mestská slečna do dediny za jedného
státkára a rozumie sa po sobášii išla na mužov majetok.
Mestská sločinka, ktorá sa hospodárstvu priam tolko ro-
zumie, ako slepka pivu a ani to nevie, či slepačie vaj-
cia na strome nerastú, vyoblieka sa ráno, ako keby šla
na bál a vzala sa do majera pohliadnuť gazdovstvo. Tu
skoro z kamenela, keď razom octla sa pred chlievami
ošípaných, ktoré sa na ohradu driapaly a zaiste od hladu
začaly kvičať, ako čo by jej chcely povedať: hej pani-
čko, nechodte tak vycibrená ku nám! Voľakedy naša
pani aj sama nám doniesla žrať a nebála sa, že si šaty
alebo ruky upíska. A je pravda! Voľakedy paničky samé
opatrovaly hydinu, liehvu, ošípané, alebo aspoň doze-
raly na ne. Samé si šily šaty, plátaly, punčochy plietly,
varily, chlieb piekly. Vtedy to ale aj lepšie vyzeralo v
tých panských domoch, ako teraz.

Skoro každý tretí človek je v dnešnom čase tak
nemocný lebo na nervy, na žalúdok alebo na klopanie
srdeca, trpí na málokrvnosť, slabosť alebo nesnívosť. Kde
takáto nemoc panuje, tam by sa nemala každodenne
bobková káva v tak veľkej miere a nemiešane užívať,
kdežto i lekárske nariadenie prísne zakazuje; následkom
tejto bobkovej kávy a užívania jej sa ľudia riadne do-
siahnu všetkých nemocí. V takých rodinách, ktoré hla-
vnú váhu kladú na zdravie, teda práve sa nemá piť
nemiešaná bobková káva. Ako za najlepší dodavok sa
už od mnohých rokov uznala Kathreinerova Kneipp-sla-
dová káva ku bobkovej káve. Deti, nemocní a nervózni
nesmú piť inú kávu, ako čistú Kathreinerovu, lebo
následkom jej zvláštneho dohotovenia jedine znamenitú
vôňu a chuť obsahuje v sebe. Len si musíme dať pozor
pri nakúpení, aby sme len zatvorené opravdové balíky
Kathreinerovej kávy obdržali.

Rozpomienky na detinstvo. V neprestajných bo-
joch a zápasoch o život všedenný, ktoré tak rýchlo zo-
starujú človeka, poskytujú mu spolu málo času k tomu,
aby sa rozpomenul na blahé dni svojho detinstva. Tým
radostnejšie je, spolu ale tým bolestnejšie, keď človek
v zriedkavých hodinách svojho odpočinku pohliadnuť
môže na dávno zašlé doby svojho detinského veku. Ta-
káto rozpomienka vyníma sa ako zanikajúci hlas orga-
nov a odumierajúca ozvena zvonov. Vianoce s posvä-
tými jejich rozkošami obnovujú sa v našej myslí a čo
len na krátky čas predstavujú nám pominuté sa doby.
Túto rozpomienku vzbudzuje v nás «anjel so zvonče-
kom ku vianočnému stromu», novota totiž, ktorú do
obchodu záslužne uviedol cis. a kráľ. dvorný liferant
Ján Konrád, Brüx 1999. Obraciame pozornosť ctených
čitateľov našich na tejto firmy ohlas, z ktorého poučí
sa každý bližšie o tejto novote. S mnohými vyobrazeni-
mi opatrený cenník povýš udaná firma na žiadosť
posiela každému ochotne franko a zdarma.

Odkazy redakcie.

P. Alfonz. Včul zasek nebolo možno všetko uve-
rejniť. Nehnevajte sa.

P. F. K. List prišiel pozde. Zaslané uverejním bu-
dúcne.

P. J. K. Sz. O tej príkladnej rodine sme všetko dľa
žiadosti opísali.

Dopisovateľ Nagyszombat. «L. N.» sme nemohli
odpovedať, bo sme posledné číslo nedostali.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok ... .. 4 koruny
na pol roka ... .. 2 koruny
na štvrt roka ... .. 1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do
Pruska na celý rok 6 korún.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 27. novembra.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. *Pšenica:*
tiská K 24:30—26:00, stolnobelehradská K 24:70—25:65,
peštianska K 24:55—25:70, banátska K 24:60—25:40. —
Raž: prvotriedna K 23:30—23:75, druhotriedna K 23:10
do 23:25. — *Jačmeň:* prvotriedny K 15:90—16:10, druho-
triedny K 15:70—15:90. — *Ovos:* prvotriedny K 16:95—
17:15, druhotriedny K 16:35—16:65. — *Proso:* K —
— —. — *Kukurica:* Kor. 14:90—15:10. — *Repica:*
K 34:50—36:00.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	1950	1930	1910	1870	1860	1830	1780
		č.	7	7½	8		
		K	1700	1650	1050		

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Drobné otruby: K 700, hrubé K 720.

Ďatelinové semä: čistené K 15600—16600, lucerna čistená K 15000—15500 za 100 kilogr.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 420—430, žlté K 480—500 za 100 kilov.

Strova: Fazuľa veľká biela K 1700—1800, miešaná strakavá K 1300—1400. — **Hrach:** nelúpaný K —, lúpaný K —. — **Šošovica:** čistená K 4500—7500. — **Konopné semä:** K 2650—2750. — **Mak:** K 8500—8600. — **Rasca** (kmin): Kor. 10200—. Všetko po 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K —, srbské (95—100 kusové) K 1625—1675.

Lekvár: srbský K 1650—1675, slavovský K — do — za 100 kilogr.

Petrolej: Fiumánsky krištálový K 3800, fiumánsky White-Star (***) K 3200 za 100 kilogr.

Koloniálny tovar: Cukor v klobúkoch K 7650 do 7700, kockový K 7850—7900, žltý K 7650—7700 za 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 14800—14900, vidiecka K 00000—00000.

Slanina: mestská 4-kusová K 11600—11800, 3-kusová K 11600—11700. vidiecka K — za 100 kilogr.

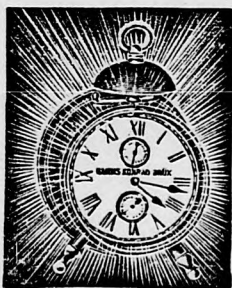
Špiritus: Rafinovaný odanový vo veľkom K 16400 do 16500. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 5550—5560.

Vajcia: prima uhorské K 95—98, podlejšie K 82 do 86 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Maslo: k čaju K 250—270, k vareniu K 130—150, syr 14—20 h., všetko v kilogrammoch vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy krmené K 125—135 kilogr.; kurence k smaženiu K 130—150, kurence k pečeniu K 200—280, sliepky na polievku K 270—300 za jeden pár.

Najlepšie budičky Registrovaná známka „Adler-Rokko Alarm“ k dostaniu len u mojej firmy.

Záruka 8 rokov na písme.

S 1. zvoikom, ocelová kotva a zástavido K 380 — S osvetleným v noci číselníkom K 420. S 2. zvonkami, ocelová kotva a zástavido 4.40. — S osvetleným vnútorným číselníkom 4.80. Súbežné budiče hodín 2.90. S osvetleným vnútorným číselníkom 3.30. Záruka 8 rokov na písme. — S tovarom nespokojným vrátiť sa peňaze. Rozposielanie s poštovou dobierkou.

Prvá hodinová fabrika Brúx **Ján Konrád** cis. a kráľ. dvorný inžinier v **Brúxi č. 696**. Žiadajte si moj hlavný cenník s 3000 vyobrazeniami franko a zdarma.

• Bolesti

látku, pakostnicu, malomocnosť, prechladnutie, prievnom zapríčinené choroby a horúčoti istočne zastavil a vyčistiť nás Fellerov Elsalui, tučť na probu 5 kor. franko. Objedname u V. Eusena Feller, Stubica, Kostolná ulica 18. (sto. Záhreb.) *Kazsi.*

Povrite moje tlsté lica, lica, a som malý chlapec predsa, to len - stará duša by sa nasadala: • Kathreinerova Kneipp-sládová káva 'šimla'!

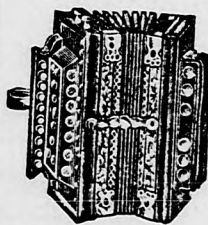
Opravdová je len v originálnych balíčkoch s menom **Kathreiner.**

Tá silná bôbková káva nemá sa piť bez nemišania! **Kathreinerova Kneipp-sládová káva** sa jedine dokázala za najlepší dôdavok, ktorý ľahko stravuje, posilňuje a zdravou činí krv.

Deti sa majú len na **Kathreinerovú** navykať.

Najlepší a najlacnejší pramen objednávania.

K láskavému povšimnutiu! Od mojich hudobných strojov netreba žiadneho cla platíť, bo sú to všetko krajinské dobroby. Záruka: Prámenka dovolna alebo sa peňaze vratia.

Odporúčam najlepšie harmoniky. — Č. 306 1/4 10 ta-tiek, 2 registry 70 hlasov veľkosť 31x1 1/2 cm. K. 8.50. Č. 307 1/4 10 ta-tiek, 3 registry, 70 hlasov, veľkosť 31x1 1/2 cm. K. 9.50. Č. 663 1/4 „Prietelludu A. Kordeon“ 10 ta-tiek, registry, 50 hlasov, duplované klasovanie, 3 rady, trúbky, veľkosť 31x15 cm. K. 8. Fajnové harmoniky po 11, 12, 14, 20, 26.50, 28.50 a vyše, pros me žiadat si cenník. Škola s sanoučeniu ku každej harmonike darmo.

Záruka za paktú a správnú robotu. — Rozposielanie s poštovou dobierkou. — Cis. a kráľ. dvorný inžinier

JÁN KONRÁD

rozposielajúci dom hudobného tovaru **Brúx** číslo 697. (Čechy).

Hlavný cenník s 3000 vyobrazeniami na žiadosť každému franko a darmo.

Veľmi pekná ozdoba!

Zaznačená vzorka.

Zákonná ochrana.

Najkrajšia ozdoba vianočného stromu

mnou opravený

I. čísla blisklavy anjel zvonček k vianočnému stromu.

Celkom z kovov, 6 pozlátených anjelov, 30 cm. vysokých. Záruka za dokonale dobre pôsobenie.

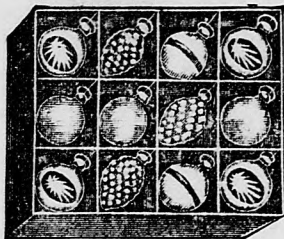
Dá sa hneď upevniť na najmenšom a najväčšom vianočnom strome. Na stôl postavený dá sa upotrebiť ako stĺpový zvonček. Postavený na teplé kachle účinkuje aj bez plameňa sviečky. Tepló troch sviec pohne hýbajúce sa kolečka stroju a kroz tri opravené ocelové paličky udrú na tri zvončeky dajú príjemný strieborný zvonový hlas mladých i starých povzbudiac k vianočnej pobožnosti. Cena s obalením a úpravou za kus kor. 50.

86 kusov kor. 57.50

50 kusov kor. 77.50

100 kusov kor. 150.

kartone K - 58. Svetníčkov tucet K - 50.

Najnovšia ozdoba vianočného stromu zo skla!

12 kusov vyberateľných dla veľkosti a vystavenia predmetu K - 40, - 60, - 70, - 80, 1, - 1,20, 1,50, 2, - 2, - 6 kusov v zabalení dla veľkosti pr. vlnetov K - 75, - 90, 1, - 1,20 Lametta anjelské vlásoky zo striebra alebo zлата, obálky po K - 10. - Orechový drôt 100 kusov K. - 20. Sklenené guľkove reťiazky 1 1/2 m. dlhé dla veľkosti guľky K - 90, - 95, 1,20, 1,40 Malé sviečky k vianočnému stromu, 24 kusov v kartone K - 50, väčšie 15 kusov v

Vianočná odmena. Každý ctený odberateľ. Który od 1 septembra do 30. novembra vliste objedná u mňa na raz tovaru v cene aspon do 40 korún ako vianočnú odmenu dostane ovo mna zdarma 4343 čísla alarmbudič hodiny s ožiarenými vnoci číslami.

Vymienka je dovolená penáže sa tiež navracaju riziko je teda vytvorené.

Tovar sa rozposiela s poštovou dobienkou alebo pri predbežnom doposlani penáží Objednat najlepšie je na poštovej ponkazke, alebo v liste s poštovou dobienkou. Pri objednaní v liste treba označiť či sa žiada zasielka s poštovou dobienkou alebo či sú penáže už doručené s poštovou poukazkou V zajme každého objdnavateľa teži, objedname previest, do 15 decembra požtový úrad pre veľký obchod nenie v stave zasielky vždy na čas vybaví.

Objednavky za včas treba poslat.

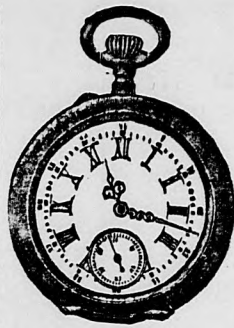
Na prvo fabriku hodin Ján Konrád čis. a kr. dvorný liferant Brůx 1999 (Cechy).

Prosime žiadať si náš hladný cennik s viacej než 3000 vyobrazemiami, ktorý každému ochotne zdarma pošleme.

Oznamy prijíma administracia

"KREŠTAN"

Budapest, Szentkirályi-úlica 28

5 korun

pôvodné švajcar-ké Po-kopf stroju, privilegované anker remontoir-hodinky s masivnou začlonou struny. Svajcarske anker dielo s olovcom ochrannou znám-kou v niklovej obake so šarnír prikryvkou (odinky idu 36, nie 12 hodin) s peknými pozlátenými ručič-kami najprenej výskúmané-so zárukou 3 rokov kus pe K 5.-, 3 kusy K 14.-. Ručičky na minuty K 6.-, 3 kusy K 17.-. V ceníku veľký výber.

7223 čísla tobolka na penáže kus z jasno tmavej saffian kožky s tobolakou na drobné penáže, štyri oddiely, s niklovou zátvorkou 9 cm. dĺžky, 6 cm. šírky K 1.50.

7202 čísla locná dobrá tobolka na penáže kus, z do rej hladkej kožky, s pevnou koženou zátvorkou, 4 oddiely, s tobolkou na papierové penáže s 3 zátvorkami 9 cm. dĺžky 6 cm. šírky K 1.35.

Lepšie tobolky na penáže K 1.85, 2.10, 2.80 3.10, 3.50, 3.80, 4.20 a vyše.

Prosime žiadať s cenniky

Ludvik Kállai motor dielňa

Budapest, VI., Gyár-u. 28.

(Staré číslo domu VI., Gyár-utca 50. č.)

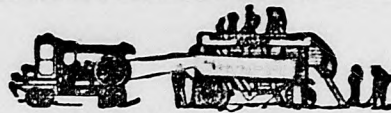
Odporuča pri úplnej záruke

benzin-motore ku mlynom a iným priemyselným podnikom, takže

elektrické benzinlokomobil stroje ku mlatbe

s dvojným vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlátebný stroj orifitnosti !!

Bez strojnika ľahko k vedeniu bár ktorým gazdom aj medzi domami slamou krytými. Cieľom rozšírenia týchto najnovších strojov vymieňajú sa staršie parostroje.

Osobtná trieda ore stroja roľného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlateniu a ku státiu adt.

O nedostyžiteľnej zvláštnosti týchto strojov podáva zpravy: P. baron Jozef Kemény, Maros-Németi (Sedmo-hradsko). P. Tóth Péterbagi, Csantavér (Stol. Bács.)

Cennik na žiadosť zdarma a franko.

Ježišek 1907!

V New-Yorku a v Londíne nešialani ani európejskú suchť zem a preto jedna na strieborné náradie fabrika nútenos vydela sa byť. že svoj tovar len za cenu roboty toho predá. Ja som splnomocnený, splnomocenstvo toto plniť a nazáklade tomto za 6 zl. 90 krajciarov nasledujúce náradie pošiem:

- 6 kusov veľmi ľahnové stolové nože so pravdivou anglickou klingou
- 6 kusov amerického patentirovaného striebra vydičky,
- 6 kusov amerického patentirovaného striebra jedácie ližice,
- 12 kusov amerického patentirovaného striebra kávové ližice,
- 1 kus amerického patentirovaného striebra polievkovú ližicu,
- 1 kus amerického patentirovaného striebra mliekovú ližicu,
- 6 kusov Anglická Viktoria spodnie táčne.
- 2 kusy imponantné stolové svietniky,
- 1 kus ľahnové cukrové sitko,

42 kusov spolu len 6 zl. 90 kr.

Tieto 42 kusy predtýmto 40 zl. koštovali a vul len 6 zl. 90 kr. v najľahnejšej cene je k dostaniu. Americké a patentirované striebra je jedna s vonku a s nutra biela kova, ktorá striebornú barvu aj 25 rokov udrží začo ia garantujem. Svedectvom tomu, že tento ozname **neni klamstvo** zavazujem sa bar komu, komu sa naradie nepa penáže spatky dať. Nech nikto nezameška túto pohodnú príležitosť použiť žeby si túto okrášľujúcu garnitúru nezaobstaral

ktorá utešeným svadbo a iným darom je, ďalej do každej lepšej domácnosti prítiž je súca, k dostaniu ie vylučne len u

A. HIRSCHBERGA

amerického patentirovaného striebra závod WIEDEN, II., Rembrandstrasse 19R. Telefon 14597

Rozposielky na okolie s dobienkou alebo penáže vopred v poslaní. Ku tomu čistiaci prách 10 kr. Opravdivý len na boku vydiacu ochraňujúcou markou (zdravotná kova).

Výťah s tisíce uznáucích listov:

S prvšou zásielkou som úplne spokojný, prosim ešte jednu garnitúru za 6 zl. 60 kr.

Kol. žvár barón Bánffy jeho excel. Jej Excellencia, barónka Edelsheimova čo najvrelšie odporúčala mne Váš stolový nábytok, pre to ešte Vám, rácte i mne dvojo takýchto nábytkov, po 6 zl. 50 kr. poslať.

Gr. Helena Tisza, rod Degenfeld-Schomberg. Zasielku som obdrál, veľmi som spokojný a budem to aj Ľrulsým odporúčať.

Andrej Lehóczky kanonik a farár Zemplén-Szinna. S dôrobom sme veľmi spokojní a prosime o novú zásielku. Predtavená ústavu Marianskeho. Bud pest, IX., Sorokárska a ulica 36.